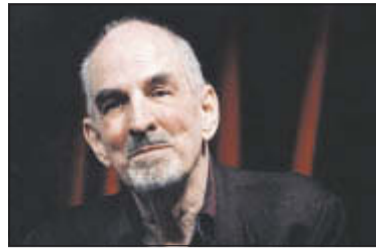

Vad var det som formade Ingmar Bergman?

■ ”Ingmar Bergman luthersk bildstormare eller profet?” är rubriken för en dag runt den kända regissören i S:t Jacobs församling i Stockholm den 26 januari.

Dagen innehåller föredrag, reflektioner och kortare filmavsnitt. Vad var det som formade Ingmar Bergman? Vad var det som drev honom? Och hur relevant känns i dag hans

oförvägna kamp med frågorna om Guds tystnad, Guds makt och vanmakt? Det är några av de frågor som ställs. Medverkar gör biskop Caroline Krook, professor Maaret Koskinen, Susanne Wigorts Yngvesson, teologie doktor, samt Sven Milltoft, präst och psykoterapeut. Arrangörer är Stockholms Domkyrkoförsamling, Studentprästerna och Sensus.

Ingmar Bergman.

Vi rättar felaktigheter i en notis

■ Sent omsider har vi blivit uppmärksammade av en läsare på felaktigheter i notisen om drottning Josefina den 28 december på kulturen. Där stod att det var 100 år sedan drottningen avled. Det är naturligtvis fel: drottningen avled 1876. Inte heller var drottningens far sångarprinsen Gustaf, det var hennes son som fick epitetet sångarprins.

Vi beklagar felaktigheterna.

dens man

os-frågorna. I novellen ”Samvetsqual” har Gud glömts bort och ersatts med överhetens krav. Mot slutet av livet sökte inskriptionen :”O Crux av spes unica!” (Å kors vare hälsat, vårt enda hopp!) Här från svtprogrammet om August (Henrik Norlén) och Bettie von Essen (Stina Ekblad).

FOTO: ARNE HYCKENBERG OCH KNUT KOIVISTO

självklar för Strindberg, så även för läkaren på det hospital där von Bleichroden får vård. Kärleken är en förutsättning för hälsan. De krafter som lagts ned i skapelsen kan bota ”kultursjukan”. Men minnet, som påminner oss om orätt och dåligt samvete, är vår värsta fiende och måste motverkas.

Patienterna på dårhuset möts till

full läkedom i en äkta frikyrka. Bekännare från allsköns sekter släpper sina konstlade lojaliteter och låter sig undervisas om en gemensam Gud. ”Vilken förkrossande kritik utgjorde icke denna kyrkosal på alla dessa sekter, som människors självskhet gjort till lika många religioner, vilka sablat varandra, bränt varandra, smädat varandra!”

NÅGRA HISTORISKT intressanta notiser dyker också upp i framställningen, särskilt mot slutet. En representant för freds- och skiljedomsföreningen måste ha hälsat med tillfredsställelse att den första internationella domstolen inrättats i Genève 1872. Dess första skiljedom gällde England och Förenta staterna i den så kallade Alabamakonflikten. Domen var tydligen till alla inblandades bästa, för en tacksam engelsman sammanfattar: ”England är den första europeiska makt, som vädjat till hederliga mäns dom, i stället för till järn och blod!”

Händelsen avslutas med en skål för Röda Korset, ”ty i detta tecken skola vi visserligen segra”.

KVINNAN, SOM författaren till ”Giftas” i andra sammanhang ägnat en tämligen återhållen beundran, får i ”Samvetsqual” rentav kröna hans dröm om en bättre mänsklighet. Orsaken är att hon har mera av naturligt samvete, mindre av artificiellt. Det ser ut som en ödets ironi att just de schweiziska kvinnorna inte fick rösträtt förrän 1970. Alplandet hyllas nämligen som toppen av mänsklig förkovran, Schweiz, som inte är något vanligt land utan ett statsförbund, och ett politiskt neutralt sådant.

Efter sitt uppvaknande lämnar von Bleichroden Preussen och sitt konstgjorda kall för att i stället bli schweizisk medborgare. Han blir neutraliserad. Det naturliga livets tacksamhet fyller hans bröst.

ANDERS BYLANDER

Fakta: Litteratur

- ▶ Reidar Ekner: Efterskrift till Om civilt motstånd, Stockholm 1977
- ▶ P A Fogelström: August Strindberg och freds rörelsen i Samvetsqual, Stockholm 1977
- ▶ August Strindberg: Samvetsqual, Stockholm 1977
- ▶ H D Thoreau: Om civilt motstånd, Stockholm 1977
- Lästips**
- ▶ G H von Wright: Myten om framsteget, Falun 1993

Krönika

Diskriminering av muslimer

För en tid sedan deltog jag i en paneldebatt om islam och islamofobi. Så mycket debatt blev det inte, snarare ett samtal, eftersom alla var överens om att det existerar diskriminering av muslimer och fördomar mot islam i det svenska samhället, vilka kan förstärkas av massmediernas fokusering på terror, extremism och andra negativa inslag i den islamiska världen.

Islamofobi är hela det demokratiska samhällets problem – och därmed ansvar att bekämpa. Men, som diskussionen visade kan de negativa attityderna inte enbart förklaras med svensk eller västerländsk främlingsfientlighet eller med de senaste årens medierapportering som dominerats av islamistisk självmordsterrorism. Det finns ytterligare en bidragande faktor som har att göra med den bild av islam som de muslimska företrädarna bidrar med att skapa.

PROBLEMET ÄR INTE NYTT. I början av 1990-talet fördes en hätsk debatt om moskébyggen i Stockholm och Göteborg. En opinionsundersökning visade den gången att 40 procent av de tillfrågade ansåg att muslimer i Sverige inte skulle ha rätt att bygga en moské i deras stadsdel. Författaren Ingrid Segerstedt Wiberg, som i debatten hävdade det självklara faktum att religionsfriheten i Sverige även måste omfatta landets muslimska trosbekännare, pekade på en viktig orsak till den misstro mot muslimer som många människor gav uttryck för med sitt moskémotstånd: ”De är rädda för islam och för det hat som de tillskriver dess lära. Vi som tycker att de har fel lär få allt svårare att övertyga dem om det berättigade i kravet att muslimerna ska tillåtas utöva sin religion. Motståndare kan peka på Radio Islam.”

Ingrid Segerstedt Wiberg hade rätt: fördomarna mot muslimer berodde inte bara på ett ovädrat svenskt främlingshat; inte heller på TV-bilder på marscherande Hizbollah-anhängare i Beirut, eller rapporter om Hamas självmordsterror i Tel Aviv. Utan också på att muslimska företrädare i Sverige inte tog avstånd från Ramis nazistiska hets som ett konkret exempel på fanatism ”i islams namn”.

I DAG HAR ANTISEMITISKA, antidemokratiska och extrema islamistiska strömningar bland Sveriges muslimer – inte minst skolungdomar – blivit tydligare de senaste åren. Nalin Pekgul, ordförande för socialdemokratiska kvinnoförbundet och praktiserande muslim, är en av dem som vittnat om imamer i svenska moskéer som sprider hatiska budskap riktade mot judar och homosexuella, och om imamer som för den svenska allmänheten talar om fred och försoning men hetsar till hat på arabiska vid fredagsbönen.

Allt detta har pågått länge medan officiella muslimska företrädare förnekat eller förringat allvaret i utvecklingen. De som blir mest lidande av skönsmålning/bortförklaringar

är den tysta majoriteten av moderata muslimer. Deras fiender är lika mycket islamofober, för vilka varje muslim är en potentiell al-Qaida-terrorist, som egna extremister med anspråk på att tala och handla i alla muslimers namn.

Klara ställningstaganden av muslimska företrädare mot extremism i ”islams namn” är det bästa sättet att visa att muslimer har en självklar plats i det svenska samhället och att islam inte ska dömas efter dess avart, islamismen, som kidnappat Profetens lära.

Jackie Jakubowski

Redaktör för Judisk Krönika